

A 1876/presidiet

Käsittelijä Puheenjohtajisto

Puheenjohtajisto mietintö, joka koskee

**Jäsenehdotusta
pohjoismaisesta yhteistyöstä EU:n arktisen strategian laadinnan
yhteydessä****Ehdotus**

Puheenjohtajisto ehdottaa, että

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että käydään pyöreän pöydän keskustelu Pohjoismaiden neuvoston, Arktisen parlamentaarikkokonferenssin (CPAR), Länsi-Pohjolan neuvoston, EU-valiokuntien ja hallitusten pohjoismaisten edustajien kanssa ennen EU:n uuden arktisen strategian täytäntöönpanoa, Arktisen neuvoston toimivaltaa kunnioittaen.

Taustaa

Keskiryhmä ehdottaa, että

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että käydään pyöreän pöydän keskustelu Pohjoismaiden neuvoston, Arktisen neuvoston, Länsi-Pohjolan neuvoston, EU-valiokuntien ja hallitusten edustajien kanssa ennen EU:n uuden arktisen strategian käsittelyä.

Jäsenehdotuksen ensimmäisen käsittely puheenjohtajistossa oli 28. kesäkuuta 2021, jolloin korostettiin tarvetta lisätä Pohjoismaiden ja EU:n välistä koordinoitua. *Linkki jäsenehdotukseen norden.org-sivustolla:*

<https://www.norden.org/fi/asia/jasenehdotus-pohjoismaisesta-yhteistyosta-eun-arktisen-strategian-laadinnan-yhteydessa>

Puheenjohtajiston näkemykset

Puheenjohtajisto katsoo, että arktiset kysymykset ovat erittäin tärkeitä ja että geopolittiset syyt ja ilmastonmuutos ovat lisänneet tarvetta käsitellä alueen väestöön ja ekosysteemeihin kohdistuvia haasteita. Haasteiden luonteen mukaan niitä käsitellään eri foorumeilla ja järjestöissä, joilla on toimivalta käsitellä kyseisiä asioita. Joissakin tapauksissa asia koskee kolmea pohjoismaista EU:n jäsenmaata. EU on tärkeä toimija ja pohjoismainen koordinoitua EU-asioissa on hyödyllistä. Samasta syystä

sekä EU että Arktis ovat priorisoituja aloja Pohjoismaiden kansainvälisessä strategiassa 2018–2022.

Puheenjohtajisto on ottanut huomioon Pohjoismaiden hallituksille annetun suosituksen 3/2012 (A 1550/presidiet), joka koski yhteisen strategian laatimista pohjoismaiselle yhteistyölle. Ilmoituksesta (D 2013) laaditussa puheenjohtajiston mietinnössä todetaan, että Pohjoismaat eivät halua muodostaa pohjoismaista blokkia Arktiseen neuvostoon eivätkä myöskään osoita halua yhteistoimintaan arktisissa kysymyksissä.

Puheenjohtajisto on todennut, että kolme Pohjoismaata (Norja, Tanskan kuningaskunta ja Ruotsi) toimivat Arktisen neuvoston puheenjohtajina kuutena peräkkäisenä vuonna sen jälkeen, kun nykyinen Venäjän puheenjohtajuuskausi päättyy keväällä 2023. Puheenjohtajiston mielestä olisi hyödyllistä saada parempi käsitys Pohjoismaiden yhteisistä näkemyksistä arktisen alueen moninasiin haasteisiin. Samalla tulee huomioida kansalliset intressit, kansallinen suvereniteetti ja erityisosaaminen, alueelliset erot sekä arktisen väestön näkemykset.

Pohjoismaiden neuvosto esitti marraskuussa 2020 näkemyksensä EU:n arktista politiikkaa koskevassa avoimessa kuulemisprosessissa, jossa neuvosto piti tärkeänä laajempaa huomiota geopoliittisten jännitteiden vähentämiseen, arktisen väestön elintapoihin, ympäristön ja ilmaston muutokseen sekä arktisten luonnonvarojen hallintointiin.

Puheenjohtajisto on huomionnut, että Eurooppa-parlamentin ulkoasiainvaliokunta (AFET) on laatimassa omaa Arktis-raporttia, joka esitetään täysistunnossa lokakuussa (4.–7. tai 18.–21. lokakuuta). Samoin puheenjohtajisto on ottanut huomioon, että EU:n uudistettu arktinen politiikka on tarkoitus julkistaa Euroopan komission ja yhteisen ulkosuhdehallinnon ilmoituksella 5.–6. lokakuuta 2021. EU:n neuvoston päätelmät valmistunevat pian sen jälkeen.

Puheenjohtajisto on tietoinen siitä, että Pohjoismailla ei ole mahdollisuutta keskustella yhteisistä näkemyksistä EU:n toimintaan Arktiksella ennen uudistetun politiikan julkaisemista, eikä myöskään ennen kuin EU:n neuvosto laatii päätelmänsä. EU:n arktisen politiikan toteuttamiseen sen sijaan voidaan vaikuttaa ehdottamalla toimia, joilla edistetään sekä EU:n että Pohjoismaiden tavoitteita ja jotka ovat yhteensopivia nykyisten tavoitteiden kanssa. Puheenjohtajisto huomioi, että moni Pohjoismaa on äskettäin joko uudistanut arktisia strategioitaan ja ilmoituksia tai käynnistänyt tämän työn ja että EU:n arktista politiikka tulee tarkastella näiden ohjausasiakirjojen pohjalta. Pohjoismaiden ministerineuvoston arktinen yhteistyöohjelma 2022–2024 on myös tärkeä tässä yhteydessä.

Puheenjohtajiston mielestä olisi hyödyllistä suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle, että se käynnistää keskustelut pohjoismaisella foorumilla tai pyöreän pöydän konferenssissa Pohjoismaiden yhteisten näkemysten löytämiseksi ajankohtaisissa ja kiireellisissä arktisen alueen asioissa ja tavoissa edistää niitä EU:n puitteissa.

On hyödyllistä, jos keskusteluihin osallistuu sekä parlamentaarikkoja että hallitusten edustajia ja valittuja teema-alueita edustavia asiantuntijoita.

Puheenjohtajiston mielestä on tärkeää, että osanottajat koostuvat pelkästään Pohjoismaiden edustajista. Sen vuoksi esimerkiksi Arktisen neuvoston tai Arktisen parlamentaarikkokonferenssin (CPAR) edustajat Kanadasta, Venäjältä ja Yhdysvalloista eivät voi osallistua. Parlamentaarikoiden, hallitusten edustajien ja virkamiesten/asiantuntijoiden välisen edustuksen tulee olla tasapainossa.

Puheenjohtajiston mielestä pohjoismaisen foorumin tai pyöreän pöydän konferenssin valmisteluissa tulee painottaa Arktisen neuvoston keskeistä roolia. Lisäksi on huomioitava, että arktinen yhteistyö pohjautuu Ilulissatin julistuksen periaatteisiin ja että Färsaaret ja Grönlanti on osallistettava mahdolliseen pyöreän pöydän konferenssiin.

Pohjoismaat 7. syyskuuta.2021

Anders Eriksson (ÅF)

Annette Lind (S)

Bertel Haarder (V)

Christian Juhl (EL)

Erkki Tuomioja (sd.)

Gunilla Carlsson (S)

Jouni Ovaska (kesk.)

Linda Modig (C)

Magnus Ek (C)

Martin Kolberg (A)

Michael Tetzschner (H)

Oddný G. Harðardóttir (Sf)

Wille Rydman (kok.)